

SOCIALEZEKERHEIDSRECHT TOEGEPAST

TOEGEPAST

SOCIALEZEKERHEIDSRECHT TOEGEPAST

Dirk HEYLEN
Ivo VERREYNT
Werner WIJNANTS
Koenraad TIMMERMAN
Ivan VERBEECK
Christiaan MERTENS

Zesde editie

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Socialezekerheidsrecht toegepast, zesde editie
Dirk Heylen, Ivo Verreyt, Werner Wijnants, Koenraad Timmerman, Ivan Verbeeck en
Christiaan Mertens

© 2020 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1033-8
D/2020/7849/150
NUR 163 / 825
Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV
Lay-out: Crius Group, Hulshout
Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be
Omslagbeeld: Cienpies Design / Shutterstock

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

INHOUD

HOOFDSTUK 1

SOCIALEZEKERHEIDSRECHT	1
1. Wat is sociale zekerheid?	1
2. Enkele kenmerken van de sociale zekerheid.	2
2.1. Solidariteit.	2
2.2. Verplicht karakter	2
3. Stelsels van sociale zekerheid	3
4. Structuur van de sociale zekerheid.	4
5. Onderwerping aan de sociale zekerheid voor werknemers	6
5.1. Algemeen.	6
5.2. Territoriaal toepassingsgebied.	7
5.2.1. Tewerkstelling in landen waarmee België een overeenkomst heeft gesloten.	7
5.2.1.1. Verordening 883/2004	7
5.2.1.2. Bilaterale akkoorden	9
5.2.1.3. Europees verdrag inzake sociale zekerheid	9
5.2.2. Tewerkstelling in landen waarmee België geen overeenkomst heeft gesloten.	9
5.3. Personeel toepassingsgebied.	10
5.3.1. Arbeidsovereenkomst	10
5.3.1.1. Wat is een arbeidsovereenkomst?	10
5.3.1.2. Ondergeschikt verband	11
5.3.1.3. Problematiek van schijnzelfstandigen en pseudo- werknemers	12
5.3.1.4. Samengaan arbeidsovereenkomst en aannemings- of zelfstandigenovereenkomst.	18
5.3.2. Uitbreidingen, gelijkstellingen, beperkingen en uitsluitingen	18
5.3.2.1. Zeelieden	18
5.3.2.2. Gelijkstellingen	18
5.3.2.3. Uitbreidingen.	19
5.3.2.4. Beperkingen.	20
5.3.2.5. Uitsluitingen	20
5.4. Gevolgen van de onderwerping.	21

6.	Het loon waarop de bijdragen worden geïnd	21
6.1.	Het begrip loon.	21
6.2.	Enkele bijzondere vergoedingen	23
6.2.1.	Toekenning firmawagen	24
6.2.2.	Vergoedingen m.b.t. fiets.	24
6.2.3.	Niet-recurrente resultaatgerichte bonus.	24
7.	Financiering van de sociale zekerheid door loontrekkende.	25
7.1.	Werkgevers en werknemers	25
7.1.1.	Invloed van de <i>tax shift</i>	26
7.1.2.	Tussenkost van de Staat.	27
7.2.	Berekeningsbasis	27
7.2.1.	Algemene regel	27
7.2.2.	Bijzondere categorieën.	27
7.3.	Bijzondere bijdragen	29
7.4.	Vermindering van sociale bijdragen.	30
8.	Verplichtingen van de werkgever	32
8.1.	Verplichtingen	32
8.1.1.	Inschrijving.	32
8.1.2.	Dmfa-kwartaalaangifte	32
8.1.3.	Limosa-aangifte	33
8.1.4.	Betaling van de bijdragen	34
8.2.	Sancties	35
8.2.1.	Burgerrechtelijke sancties.	35
8.2.1.1.	Niet-tijdige betaling van de bijdrage	35
8.2.1.2.	Niet-tijdige aangifte	35
8.2.1.3.	Niet-tijdige betaling van de voorschotten.	35
8.2.1.4.	Geen, onvolledige of onjuiste aangifte.	36
8.2.1.5.	Afzien van, kwijtschelding en vermindering van bijdragen.	36
8.2.2.	Toezicht en strafbepalingen	37
8.2.2.1.	Toezicht	37
8.2.2.2.	Straffen	37
8.2.2.3.	Ambtshalve veroordelingen	37
8.2.2.4.	Tenietdoen strafvordering.	38
8.2.2.5.	Verjaring.	38
9.	Kruispuntbank van de sociale zekerheid	38
9.1.	Algemeen.	38
9.2.	Organisatie	39
9.3.	Gegevensbescherming.	40

9.4.	Recht op informatie en rechtzetting.....	41
9.5.	Netwerk van de Kruispuntpbank	41
10.	Handvest van de sociaal verzekerde.....	43
10.1.	Algemeen.....	43
10.2.	Verplichtingen van de instellingen belast met het verstrekken van sociale prestaties.....	44
11.	E-government	46
	Nuttige websites.....	47
HOOFDSTUK 2		
ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING.....		
49		
	Basiswetgeving.....	49
	Vooraf	49
1.	Geneeskundige verzorging	50
1.1.	Wie heeft recht op terugbetaling voor geneeskundige verzorging?.....	50
1.1.1.	Gerechtigden.....	50
1.1.2.	Personen ten laste.....	51
1.2.	Algemene toekennings- of verzekerbaarheidsvoorwaarden.....	52
1.2.1.	Aansluiten bij een ziekenfonds.....	52
1.2.2.	Voorwaarden om het recht op tegemoetkomingen te openen	53
1.2.3.	Voorwaarden om het recht op tegemoetkomingen te behouden ..	53
1.3.	Bijzondere toekenningsvoorwaarden.....	54
1.3.1.	Situaties waarin tegemoetkoming wordt geweigerd.....	54
1.3.1.1.	Territorialiteitsbeginsel	54
1.3.1.2.	De gezondheidsschade is reeds vergoed op basis van een andere wetgeving.....	55
1.3.1.3.	Geneeskundige verzorging naar aanleiding van een sportongeval	56
1.3.1.4.	Niet-naleven van controleverplichtingen	56
1.3.1.5.	Verzorging zonder rechtvaardiging.....	56
1.3.1.6.	Onderzoeken op vraag van derden	56
1.3.1.7.	Detentie of internering.....	56
1.3.1.8.	Reiskosten	57
1.3.2.	Bijzondere voorwaarden i.v.m. bepaalde soorten geneeskundige verzorging	57
1.3.2.1.	Erkende zorgverstrekker	57
1.3.2.2.	Voorschrift	57
1.3.2.3.	Adviserend arts	57
1.3.2.4.	College van artsen-directeurs van (CAD) het RIZIV... ..	58

1.4.	Welke gezondheidszorgen worden terugbetaald?	58
1.5.	Bedrag van de tussenkomst: hoeveel wordt terugbetaald?	60
1.5.1.	Verhoogde verzekeringstegemoetkoming (VT) (vroeger WIGW- en Omnio-statuut)	60
1.5.2.	Gewone zorgen	61
1.5.3.	Kinesitherapie en fysiotherapie	61
1.5.4.	Dure behandelingen	62
1.5.5.	Ziekenhuiskosten	62
1.5.6.	Geneesmiddelen	62
1.5.7.	Bijzonder Solidariteitsfonds (art. 25 e.v. Ziektewet)	64
1.6.	Hoe worden de terugbetalingstarieven vastgesteld?	65
1.6.1.	Geneesmiddelen	65
1.6.2.	Artsen en tandartsen	65
1.6.3.	Paramedische beroepen	66
1.6.4.	Ziekenhuizen	66
1.6.5.	Abonnementsgeneeskunde	67
1.7.	Hoe is de tussenkomst geregeld?	67
1.7.1.	Terugbetalingssysteem of voorschottensysteem	67
1.7.2.	Derdebetalerssysteem	68
1.8.	Maximumfactuur (MAF)	68
1.8.1.	Volledige terugbetaling van de kost van de geneeskundige verzorging onder bepaalde voorwaarden	68
1.8.2.	De inkomens-MAF	69
1.8.3.	De sociale MAF	70
1.8.4.	Bijkomende individuele bescherming voor kinderen minder dan 19 jaar of kinderen met recht op verhoogde kinderbijslag.	70
1.8.5.	Bijkomende bescherming bij chronische gezondheidsuitgaven of personen die genieten van het Statuut Chronische Aandoening.	70
1.9.	Verjaring, terugvordering en geschillen	71
1.9.1.	Verjaring	71
1.9.2.	Terugvordering	71
1.9.3.	Geschillen	71
2.	Arbeidsongeschiktheid en moederschap	72
2.1.	Wie heeft recht op uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid of moeder- schap?	72
2.2.	Toekenningsvoorwaarden	73
2.2.1.	Algemene toekenningsvoorwaarden	73
2.2.1.1.	Bezit van de hoedanigheid van gerechtigde	74
2.2.1.2.	Aansluiting bij een ziekenfonds	74

2.2.1.3.	Vervulling van een wachttijd	74
2.2.1.4.	Behoud van het recht op uitkeringen	76
2.2.1.5.	Situaties waarin uitkeringen geweigerd worden	77
2.2.1.6.	Bewijs en onderzoek van de algemene toekennings- voorwaarden	77
2.2.2.	Bijzondere toekenningsvoorwaarden voor de arbeidsongeschikt- heidsverzekering	78
2.2.2.1.	Erkenning van arbeidsongeschiktheid	78
2.2.2.2.	Tijdige en correcte aangifte.	81
2.2.3.	Bijzondere bijkomende voorwaarden inzake de moeder- schapsverzekering	83
2.2.3.1.	Wanneer heeft men recht op moederschapsrust?	83
2.2.3.2.	Duur van de moederschapsrust	84
2.2.3.3.	Arbidsongeschiktheid vóór de bevalling	85
2.2.3.4.	Overname van de moederschapsrust door de vader.	86
2.2.4.	Geboorteverlof	86
2.2.5.	Werkverwijdering van zwangere werkneemsters	87
2.3.	Bedrag van de arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitsuitkeringen.	88
2.3.1.	Berekeningsbasis: het gederfde loon	88
2.3.2.	Uitkering gedurende de primaire arbeidsongeschiktheid.	88
2.3.3.	Uitkering gedurende de invaliditeit	90
2.3.4.	Hulp van derden.	91
2.4.	Bedrag van de moederschapsuitkeringen	91
2.5.	Begeleide arbeidshervatting tijdens de arbeidsongeschiktheid	93
2.6.	Re-integratie van arbeidsongeschikte werknemers (regeling vanaf 1 december 2016)	94
2.7.	Weigering of vermindering van de uitkeringen en cumulatieregels	99
2.7.1.	Weigering van uitkeringen	99
2.7.2.	Vermindering van de uitkeringen.	101
2.7.3.	Cumulatieregels	101
2.7.3.1.	Cumulatie van uitkeringen en een rustpensioen.	101
2.7.3.2.	Gerechtigde die wegens zwangerschap of borstvoeding andere dan haar gewone arbeid verricht.	101
2.8.	Verjaring, terugvordering en geschillen	102
2.8.1.	Verjaring	102
2.8.2.	Terugvordering en verjaring	102
2.8.3.	Geschillen	102
3.	Ter vergelijking: de regeling voor zelfstandigen.	103
3.1.	Geneeskundige verzorging.	103

3.2. Uitkeringen arbeidsongeschiktheid	103
3.3. Moederschap	105
Nuttige websites	106

HOOFDSTUK 3

PROFESSIONELE RISICO'S	107
------------------------------	-----

A. ARBEIDSONGEVALLEN	107
----------------------------	-----

Basiswetgeving	107
----------------------	-----

Inleiding	107
-----------------	-----

1. Op wie is de Arbeidsongevallenwet van toepassing?	108
--	-----

2. Het arbeidsongeval	110
-----------------------------	-----

2.1. Begrip	110
-------------------	-----

2.2. Elementen van het begrip arbeidsongeval	111
--	-----

2.2.1. Plotse gebeurtenis	111
---------------------------------	-----

2.2.1.1. Begrip en kenmerken	111
------------------------------------	-----

2.2.1.2. Plotse gebeurtenis en de gewone dagtaak	113
--	-----

2.2.1.3. Bewijs van de plotse gebeurtenis	115
---	-----

2.2.2. Oorzakelijk verband: tijdens en door de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	116
---	-----

2.2.2.1. Algemeen	116
-------------------------	-----

2.2.2.2. Tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst ...	116
---	-----

2.2.2.3. Door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereen- komst: het wettelijk vermoeden	117
---	-----

2.2.2.4. Ongevallen tijdens een (middag)pauze	121
---	-----

2.2.3. Het letsel	121
-------------------------	-----

2.2.4. Het oorzakelijk verband tussen de plotse gebeurtenis en het letsel: vermoeden van ongeval	122
---	-----

3. Het arbeidswegongeval	124
--------------------------------	-----

3.1. Begrip	124
-------------------	-----

3.2. De arbeidsweg	125
--------------------------	-----

3.2.1. De normale arbeidsweg	125
------------------------------------	-----

3.2.2. Omweg en onderbreking	125
------------------------------------	-----

3.3. Begin- en eindpunt van de arbeidsweg	126
---	-----

4. De fout van het slachtoffer	129
--------------------------------------	-----

5. Vergoeding van de schade	131
-----------------------------------	-----

5.1. Medische en aanverwante kosten	131
---	-----

5.2. Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid	132
---	-----

5.2.1. Wat is arbeidsongeschiktheid?	132
--	-----

5.2.1.1. Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	132
---	-----

5.2.1.2.	De genezenverklaring	133
5.2.1.3.	De consolidatie	133
5.2.1.4.	Blijvende arbeidsongeschiktheid	133
5.2.2.	Grondslag voor de uitkeringen: het basisloon	134
5.2.3.	Hoe wordt arbeidsongeschiktheid vergoed?	135
5.2.3.1.	Vergoeding van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid. . .	135
5.2.3.2.	Vergoeding van de blijvende arbeidsongeschiktheid . .	136
5.2.3.3.	Bijkomende vergoeding voor hulp van derden	137
5.2.3.4.	Herziening	137
5.2.3.5.	Omzetting in kapitaal	138
5.3.	Uitkeringen bij dodelijk arbeidsongeval	138
5.3.1.	Vergoeding voor begrafeniskosten	138
5.3.2.	Vergoeding voor de kosten van transport van de overledene. . .	138
5.3.3.	Renten aan rechthebbenden	138
5.3.3.1.	Echtgenoot of wettelijk samenwonende	139
5.3.3.2.	Kinderen.	139
5.3.3.3.	Ouders of grootouders, kleinkinderen, broers of zussen	139
5.4.	Burgerlijke aansprakelijkheid	140
5.4.1.	Voorrang van de Arbeidsongevallenwet op gemeen recht	140
5.4.2.	Burgerlijke immuniteit	141
5.4.3.	Subrogatie door de verzekeraar	142
6.	Procedure	145
6.1.	Verzekeringsplicht	145
6.2.	Aangifte van arbeidsongevallen en procedure	146
7.	Andere verplichtingen bij arbeidsongevallen	147
	Nuttige websites	150
B.	BEROEPSZIEKTEN	150
	Basiswetgeving	150
	Vooraf	150
1.	Op wie is de Beroepszietwet van toepassing?	152
2.	Wat is een beroepsziekte?	152
2.1.	Erkenning van een beroepsziekte via het lijstensysteem	152
2.2.	Erkenning van een beroepsziekte via het open systeem	153
2.3.	Beroepsrisico	154
2.4.	Arbeidsgerelateerde ziekten	155
3.	Preventie vóór vergoeding in de Beroepszietwet	156
3.1.	Preventieve actie	156
3.2.	Verwijdering uit het schadelijke milieu	156

3.2.1.	Tijdelijke stopzetting van het werk	156
3.2.2.	Definitieve stopzetting van het werk.	157
3.2.3.	Arbeidsgerelateerde ziekten	157
4.	Welke schade wordt vergoed door de Beroepszietewet?	159
4.1.	Medische en aanverwante kosten	159
4.2.	Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid	159
4.2.1.	Tijdelijke arbeidsongeschiktheid.	159
4.2.2.	Blijvende arbeidsongeschiktheid.	159
4.3.	Uitkeringen bij overlijden.	160
5.	Burgerlijke aansprakelijkheid	160
6.	Procedure	160
6.1.	Fedris (voormalig Fonds voor Beroepsziekten)	160
6.2.	Aangifte van beroepsziekten	161
	Nuttige website.	161

HOOFDSTUK 4

WERKLOOSHEID EN ARBEIDSVOORZIENING	163
--	-----

Basiswetgeving	163
--------------------------	-----

Vooraf	163
------------------	-----

1.	Administratieve organisatie	164
1.1.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).	164
1.2.	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)..	165
1.3.	Uitbetalingsinstellingen	166
2.	Werkloosheidsuitkeringen voor voltijds werklozen	167
2.1.	Algemeen.	167
2.2.	Toelaatbaarheidsvoorwaarden.	168
2.2.1.	Bewijs van een aantal arbeidsdagen of daarmee gelijkgestelde dagen	168
2.2.2.	Wachttijd na het beëindigen van studies of leertijd: de beroepsinschakelingstijd	169
2.3.	Toekenningsvoorwaarden	174
2.3.1.	Zonder arbeid zijn	175
2.3.1.1.	Principe: verbod van arbeid	175
2.3.1.2.	Arbeid voor zichzelf.	175
2.3.1.3.	Arbeid voor derden.	176
2.3.1.4.	Uitzondering op het principe: toegelaten arbeid.	177
2.3.2.	Zonder loon zijn	179

2.3.3.	Onvrijwillig werkloos zijn	181
2.3.3.1.	Werkloos zijn wegens omstandigheden onafhankelijk van de wil	181
2.3.3.2.	Criteria van de passende dienstbetrekking	186
2.3.3.3.	Gevolgen van werkloosheid wegens omstandigheden afhankelijk van de wil	188
2.3.4.	Beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt	190
2.3.5.	Ingeschreven zijn als werkzoekende en actief zoeken naar werk	190
2.3.6.	Arbeidsgeschikt zijn	191
2.3.7.	Leeftijdsvoorwaarden	191
2.3.8.	Verblijfsvoorwaarden	192
2.3.9.	Voldoen aan de controleverplichtingen	192
2.3.9.1.	Aangifte en controle van activiteits- en werkloosheidsperiodes	192
2.3.9.2.	Ingaan op uitnodigingen of oproepingen van controleurs	193
2.3.10.	Actief zoekgedrag naar werk voor wie recht heeft op inschakelingsuitkeringen of werkloosheidsuitkeringen	194
2.3.10.1.	Organisatie	194
2.3.10.2.	De opvolging	194
2.3.10.3.	Gebrek aan motivatie en medewerking van de werkzoekende	196
2.3.10.4.	De formele opvolging en ultieme afspraak	196
2.3.10.5.	De transmissie	197
2.3.10.6.	Het verhoor	197
2.3.10.7.	De sanctie	197
2.3.11.	Vrijstelling van bepaalde toekenningsvoorwaarden	199
2.4.	Bedrag van de werkloosheidsuitkeringen	199
2.4.1.	Begrip	200
2.4.2.	Aantal uitkeringen	200
2.4.3.	Hoogte van de uitkeringen	200
2.4.3.1.	Gezinstoestand	201
2.4.3.2.	Berekening van de uitkering	203
2.4.3.3.	Enkele bijzondere uitkeringen en toeslagen	207
3.	Werkloosheidsuitkeringen bij een deeltijdse betrekking	209
3.1.	Deeltijds werknemer met behoud van rechten	209
3.1.1.	Voorwaarden	210

3.1.2.	Wat zijn de voordelen die de deeltijdse werknemer met behoud van rechten geniet?	210
3.1.2.1.	Welke voordelen heeft de deeltijdse werknemer met behoud van rechten?	210
3.1.2.2.	Welke voor- en nadelen heeft de deeltijdse werknemer met behoud van rechten zonder inkomensgarantie-uitkering (IGU)?	211
3.1.2.3.	Welke voor- en nadelen heeft de deeltijdse werknemer met behoud van rechten met inkomensgarantie-uitkering?	211
3.1.3	De inkomensgarantie-uitkering	211
4.	Inschakelingsuitkering en overbruggingsuitkering	213
4.1.	Overbruggingsuitkering	213
4.2.	Inschakelingsuitkering (de vroegere wachtuitkering)	213
5.	Tijdelijke werkloosheid	214
5.1.	Begrip	214
5.2.	Regeling	214
5.3.	Soorten	215
5.3.1.	Overmacht	215
5.3.2.	Sluiting van de onderneming ingevolge jaarlijkse vakantie	216
5.3.3.	Technische stoornis	216
5.3.4.	Slecht weer	216
5.3.5.	Economische oorzaken	217
5.3.6.	Staking en lock-out	218
5.4.	Uitkeringen	218
5.5.	COVID-19-virus: een tijdelijke uitzondering op alle regels	219
6.	Sancties en uitsluitingen	220
6.1.	Uitsluitingen	220
6.2.	Administratieve sancties	220
6.3.	Strafsancties	221
6.4.	Verhoor	221
7.	Procedure	222
7.1.	Aanvraag	222
7.2.	Verjaring	222
7.3.	Herziening	222
7.4.	Betwisting	223
8.	Arbeidsvoorziening – Bevordering van de werkgelegenheid	223
8.1.	Algemeen	223
8.2.	Beroepsopleiding	224

8.3.	Outplacement	225
8.3.1.	Definitie	225
8.3.2.	Algemene regeling	225
8.3.3.	Bijzondere regeling: outplacement voor werknemers van 45 jaar en ouder	226
8.3.4.	Vrijwillig stelsel	226
8.3.5.	Herstructurering	226
9.	Overbruggingsrecht (vroeger: “faillissementsverzekering”)	227
	Nuttige websites	229
HOOFDSTUK 5		
	SWT	231
	Basiswetgeving	231
1.	Begrip en evolutie	231
2.	SWT: algemene regeling van cao nr. 17 en KB 3 mei 2007	232
2.1.	Voorwaarden	232
2.1.1.	Leeftijdsvoorwaarde	232
2.1.2.	Ontslagen worden door de werkgever met een ‘normale’ opzegtermijn	233
2.1.3.	Recht hebben op werkloosheidsuitkeringen	233
2.1.4.	Een voldoende lange loopbaan als werknemer hebben	234
2.1.5.	Bijzondere SWT-stelsels met afwijkende voorwaarden	235
2.1.5.1.	SWT op 58 na een zwaar beroep en een beroepsverleden van 35 jaar	235
2.1.5.2.	SWT op 58 voor werknemers met een loopbaan van 33 jaar met nachtarbeid, een arbeidsongeschiktheid of een zwaar beroep	235
2.1.5.3.	SWT op 58 voor werknemers met een medische ongeschiktheid	236
2.1.5.5.	SWT op 58 voor werknemers met een zeer lange loopbaan	236
2.1.5.4.	SWT op 56 jaar voor ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering	237
2.2.	Inkomen bij SWT	237
2.2.1.	Principe	237
2.2.2.	De werkloosheidsvergoeding	237
2.2.3.	De aanvullende vergoeding	238
2.2.3.1.	Berekening van de aanvullende vergoeding	238

2.2.3.2.	Behoud van het recht op de aanvullende vergoeding bij werkhervatting.	239
2.2.4.	Inhoudingen op SWT	240
2.2.4.1.	Bijdrage voor de sociale zekerheid	240
2.2.4.2.	Bedrijfsvoorheffing	240
2.2.5.	Cumulatie van de aanvullende vergoeding met andere voordelen	241
2.2.5.1.	Schadevergoeding wegens verbreking van de arbeidsovereenkomst	241
2.2.5.2.	Vakantiegeld bij uitdiensttreding	241
2.2.5.3.	Uitwinningsvergoeding	241
2.2.5.4.	Overlevingspensioen	241
2.3.	Overlegprocedure	242
2.3.1.	Collectieve raadpleging	242
2.3.2.	Individuele raadpleging	242
2.4.	Vervanging van de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming (art. 5 KB 3 mei 2007)	243
2.4.1.	Vrijstelling van de verplichte vervanging	243
2.4.2.	Wie kan de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming vervangen?	243
2.4.3.	Vanaf wanneer en voor hoe lang moet de werkloze met bedrijfstoelage vervangen worden?	244
2.4.4.	Sancties bij niet-naleven van de vervangingsplicht	244
2.5.	SWT en het Fonds Sluiting Ondernemingen	245

HOOFDSTUK 6

GEZINSBIJSLAG EN GROEIPAKKET	247
------------------------------------	-----

Vooraf	247
--------------	-----

A. DE ALGEMENE KINDERBIJSLAGWET	249
1. Algemeen	249
2. Rechthebbende	250
2.1. Wie kan rechthebbende zijn?	250
2.2. Wat als er meerdere rechthebbenden zijn?	251
3. Bijslagtrekkende	252
3.1. Basisregels	253
3.2. Wat als de ouders gescheiden leven?	253
3.3. Nieuw samengestelde gezinnen	254
3.4. Kan het kind zelf de kinderbijslag krijgen?	254

3.5.	Wat als het kind geplaatst wordt?	255
3.5.1.	Plaatsing in een instelling	255
3.5.2.	Plaatsing in een pleeggezin	255
4.	Rechtgevend kind	255
4.1.	Verwantschap tussen het rechtgevend kind en de rechthebbende	256
4.2.	Verblijfplaats van het kind	258
4.3.	Leeftijd van het kind	259
4.4.	Inkomen van het kind	259
5.	Welke gezinsbijslagen zijn er?	260
5.1.	Kraamgeld en adoptiepremie	260
5.2.	De gewone basiskinderbijslag	261
5.3.	Verhoogde basisbijslag voor eenoudergezinnen	262
5.4.	Toeslagen op de basiskinderbijslag	263
5.4.1.	Leeftijdstoelagen	263
5.4.2.	Toeslag omwille van de sociale situatie van de rechthebbende ..	264
5.4.3.	Toeslag omwille van de situatie van het kind zelf	265
5.5.	De verhoogde wezenbijslag	266
5.6.	De forfaitaire bijslag voor een kind geplaatst bij een privépersoon	267
5.7.	De jaarlijkse leeftijdstoelagen	267
6.	Gewaarborgde gezinsbijslag	268
B.	HET GROEIPAKKET	269
1.	Wat zit er in het Groeipakket?	269
2.	Wat elk kind krijgt	269
2.1.	Het startbedrag	269
2.1.1.	Wat is het startbedrag?	269
2.1.2.	Hoe krijgt men het startbedrag?	270
2.1.3.	Wanneer krijgt men het startbedrag?	270
2.2.	Het basisbedrag	270
2.2.1.	Wat is het basisbedrag?	270
2.2.2.	Hoe krijgt men het basisbedrag?	270
2.2.3.	Wanneer wordt het basisbedrag betaald?	271
2.2.4.	Tot wanneer is er recht op het basisbedrag?	271
2.3.	De schoolbonus	271
2.3.1.	Wat is de schoolbonus?	271
2.3.2.	Hoe en wanneer krijgen gezinnen de schoolbonus?	271
3.	Extra ondersteuning voor sommige kinderen	271
3.1.	Sociale toeslag	272
3.1.1.	Wie heeft recht op een sociale toeslag?	272
3.1.2.	Welke bedragen?	272

3.1.3.	Wat met de sociale toeslag bij een scheiding (nieuwe situatie vanaf 2019)?	272
3.1.3.1.	Het kind woont evenveel bij elke ouder	272
3.1.3.2.	Het kind woont meer bij de ene dan bij de andere ouder	273
3.1.4.	Inkomen	273
3.1.5.	Alarmbelprocedure	274
3.2.	Zorgtoeslag	274
3.2.1.	Een kind heeft één of beide ouders verloren	274
3.2.2.	Pleegkinderen	275
3.2.3.	Een kind met een handicap of aandoening	275
4.	Participatietoelagen	276
4.1.	Kinderopvangtoeslag	276
4.2.	Kleutertoeslag	277
4.3.	Schooltoeslag (vanaf schooljaar 2019-2020)	277
5.	Groeipakket op maat van het gezin	278
5.1.	Combinatiegezinnen met kinderen geboren voor en vanaf 1 januari 2019	278
5.2.	Alleenstaande ouders	279
5.3.	Gescheiden ouders	279
5.3.1.	Kinderen geboren voor 2019	279
5.3.2.	Kinderen geboren vanaf 2019 OF er is een wijziging in de opvoedingssituatie	280
5.4.	Pleegouders	280
5.5.	Grensarbeiders	280
6.	Groeipakket op maat van het kind	281
6.1.	Het kind gaat naar een Nederlandstalige kinderopvang of school in Brussel of Vlaanderen en woont in een andere deelentiteit	281
6.1.1.	Kinderopvangtoeslag	282
6.1.2.	Kleutertoeslag	282
6.1.3.	Schooltoeslag (vanaf schooljaar 2019-2020)	282
6.2.	Student of schoolverlater	283
6.2.1.	Wanneer heeft een kind recht op een Groeipakket in het secundair onderwijs?	284
6.2.1.1.	Wat als een scholier langdurig afwezig is door ziekte?	284
6.2.1.2.	Wat als het kind werkt tijdens zijn studies?	284
6.2.1.3.	Heeft het kind tijdens vakanties recht op een Groeipakket?	285

6.2.2.	Wanneer heeft een kind recht op een Groeipakket in het hoger onderwijs?	285
6.2.2.1.	Wat als een student afwezig is op de hogeschool door ziekte?	286
6.2.2.2.	Wat als de student werkt tijdens zijn hogere studies? ..	287
6.2.2.3.	Heeft het kind tijdens de vakanties recht op een Groeipakket?	288
6.2.3.	Hebben schoolverlaters recht op een Groeipakket?	288
6.3.	Weeskinderen	288
6.3.1.	Weeskind geworden voor 1 januari 2019	288
6.3.2.	Weeskind geworden vanaf 2019	289
6.4.	Kind met zorgnoden	289
6.4.1.	Score op de medisch-sociale puntenschaal	289
6.4.2.	Wat zijn de bedragen?	290
6.4.3.	Nieuwe aanvraag zorgtoeslag	290
6.5.	Kind in het buitenland	291
6.5.1.	Het kind verblijft of studeert in een land van de Europese Economische Ruimte (EER)	291
6.5.1.1.	Welke landen maken deel uit van de EER?	291
6.5.1.2.	Recht op Groeipakket	291
6.5.1.3.	Recht op startbedrag bij geboorte of adoptie	291
6.5.1.4.	Bilaterale akkoorden binnen de EER	292
6.5.2.	Het kind verblijft of studeert in een land buiten de EER waarmee België een bilateraal akkoord afsloot	292
6.5.3.	Het kind verblijft of studeert buiten de EER of in een land waarmee België geen bilateraal akkoord afsloot	292
6.6.	Geplaatste kinderen	292
6.6.1.	Kind geplaatst in een pleeggezin	292
6.6.2.	Kind geplaatst in een instelling	293
6.7.	Andere situaties: ontvoerde of vermiste kinderen	293
6.7.1.	Ontvoerde kinderen	294
6.7.2.	Verdwenen of vermiste kinderen	294
7.	Bedragen	294
7.1.	Kinderen geboren voor 1 januari 2019	295
7.2.	Kinderen geboren vanaf 1 januari 2019	296
7.3.	Wanneer gebeurt de uitbetaling?	297
7.3.1.	Startbedrag	297
7.3.2.	Basisbedrag	298
7.3.3.	Zorgtoeslagen	298

7.3.4.	Schoolbonus	298
7.3.5.	Participatietoelagen	298
7.3.5.1.	Kinderopvangtoeslag	298
7.3.5.2.	Kleutertoeslag	298
7.3.5.3.	Schooltoeslag	299
7.3.5.4.	Sociale toeslag	299
7.4.	Aan wie wordt het Groeipakket betaald?	299
8.	De aanvraag	299
8.1.	De elf kinderbijslagfondsen worden vijf uitbetalers	299
8.2.	In het gezin komt een eerste kind in 2019	300
8.3.	In het gezin werd voor 2019 al kinderbijslag uitbetaald	300
8.4.	Veranderen van uitbeter	300
9.	Overgangsmaatregelen voor kinderen die geboren werden vóór 1 januari 2019 ..	301

HOOFDSTUK 7

PENSIOENEN	303
------------------	-----

Basiswetgeving	303
----------------------	-----

1.	Inleiding	303
1.1.	Pensioenstelsels	303
1.2.	Pensioenpijlers	303
1.3.	Pensioensystemen	304
1.4.	Organisatie	304
2.	Het rustpensioen voor werknemers	305
2.1.	Algemeen	305
2.2.	Voorwaarden	305
2.2.1.	Loopbaan	305
2.2.2.	Leeftijd	307
2.2.3.	Verblijfsvoorwaarde	308
2.2.4.	Toegelaten arbeid	309
2.3.	Omvang van het pensioen – Berekening	310
2.3.1.	Loopbaan	310
2.3.2.	Bezoldiging	311
2.3.2.1.	Werkelijke lonen	311
2.3.2.2.	Fictieve lonen	311
2.3.2.3.	Minimumrecht per loopbaanjaar	311
2.3.3.	De gezinstoestand	312
2.3.3.1.	Algemene regel: gezinspensioen en pensioen als alleenstaande	312
2.3.3.2.	Uit de echt gescheiden gepensioneerden	313

2.3.3.3.	Pensioen van de feitelijk of van tafel en bed gescheiden echtgenoot	313
2.3.4.	Indexering en herwaardering	314
2.3.5.	Vakantiegeld	314
2.3.6.	Cumulatie met andere socialezekerheidsuitkeringen	315
2.3.6.1.	Cumulatie van pensioen met andere socialezekerheidsuitkeringen	315
2.3.6.2.	Cumulatie tussen pensioenen onderling	315
2.4.	Inhoudingen	315
2.4.1.	Inhouding ten voordele van de ziekteverzekering	315
2.4.2.	Algemene inhouding (solidariteitsbijdrage)	315
2.4.3.	Fiscale behandeling	316
2.5.	De pensioenaanvraag	316
2.6.	De pensioenbeslissing	317
2.6.1.	Oorspronkelijke beslissing	317
2.6.2.	Herziening	317
2.7.	De betaling	318
2.7.1.	Algemeen	318
2.7.2.	Voorschotten	318
2.7.3.	Schorsing van de betaling	318
2.8.	Stopzetting	318
2.9.	Verjaring	319
2.9.1.	Vordering van pensioenbedragen	319
2.9.2.	Terugvordering van onverschuldigde betalingen	319
2.10.	Beroep	320
3.	Het overlevingspensioen voor werknemers	320
3.1.	Algemeen	320
3.2.	Voorwaarden om gerechtigd te zijn op een overlevingspensioen	320
3.2.1.	Minimumleeftijd	320
3.2.2.	Gehuwd geweest zijn	321
3.2.3.	Niet hertrouwd zijn	322
3.3.	Omvang van het overlevingspensioen	322
3.4.	De overgangsuitkering	323
3.5.	Indexering en herwaardering	323
3.6.	Vakantiegeld	323
3.7.	Cumulatie met andere prestaties	323
3.8.	Aanvraag en ingangsdatum van het overlevingspensioen	324
	Nuttige websites	324

HOOFDSTUK 8

AANVULLENDE PENSIOENEN 325

Basiswetgeving 325

Vooraf 325

1. Aanvullende pensioenplannen 326

1.1. Soorten pensioentoezeggingen 326

1.2. Sociale pensioenstelsels 327

1.2.1. Voorwaarden 328

1.2.2. Solidariteitsprestaties 328

1.3. Pensioenstelsel en individuele pensioentoezegging 328

1.4. De invoering van een aanvullend pensioenplan 329

2. Financiering van aanvullende pensioenstelsels 330

3. Aansluiting 331

4. Verworven prestaties en reserves en minimumrendementsgarantie 332

4.1. Verworven prestaties en reserves 332

4.2. Minimumrendementsgarantie 333

5. Uittreding en overdraagbaarheid 333

6. Pensioenleeftijd en afkoop 334

7. Inspraak en informatie 335

7.1. Inspraak 335

7.2. Informatie 336

7.2.1. Jaarlijks beheersverslag 336

7.2.2. Pensioenfiche en toekomstprospectie 336

8. Wijziging of opheffing van het aanvullend pensioenstelsel 337

9. Fiscale en parafiscale behandeling 337

10. Verjaring 339

HOOFDSTUK 9

SOCIALE BIJSTAND 341

Vooraf 341

1. Maatschappelijke integratie – Leefloon 342

Basiswetgeving 342

1.1. Algemeen 342

1.2. Voorwaarden 343

1.2.1. Verblijfplaats 343

1.2.2. Nationaliteit 344

1.2.3. Leeftijd 344

1.2.4. Werkbereidheid 344

1.2.5.	Rechten laten gelden op sociale uitkeringen of onderhoudsgeld .	345
1.2.6.	Onvoldoende bestaansmiddelen	346
1.3.	Cruciale leeftijd: 25 jaar	348
1.3.1.	Aanvragers jonger dan 25 jaar	348
1.3.2.	Aanvragers ouder dan 25 jaar	349
1.4.	Bedrag van het leefloon.	349
1.5.	Installatiepremie voor daklozen	351
1.6.	Financiële tussenkomst in loonlast.	351
1.7.	Procedure	351
1.7.1.	Aanvraag	351
1.7.2.	Inlichtingenplicht.	352
1.7.3.	Informatieverschaffing en hoorplicht	353
1.7.4.	Onderzoek van de aanvraag.	353
1.7.5.	Beslissing en herziening	354
1.7.6.	Betaling	354
1.8.	Terugvordering van het leefloon	354
1.9.	Verjaring	356
1.10.	Sancties	356
1.11.	Gevolgen voor het sociaal statuut	356
1.12.	Beroep	357
2.	OCMW-dienstverlening	357
	Basiswetgeving.	357
2.1.	Algemeen.	357
2.2.	Voorwaarden	358
2.3.	Vormen van maatschappelijke dienstverlening	359
2.4.	Procedure	360
2.5.	Terugvordering van maatschappelijke dienstverlening.	360
2.6.	Beroep	361
3.	Inkomensgarantie voor ouderen (IGO).	361
	Basiswetgeving.	361
3.1.	Algemeen.	361
3.2.	Voorwaarden	362
3.2.1.	Leeftijd	362
3.2.2.	Nationaliteit	362
3.2.3.	Verblijf	362
3.2.4.	Rechten laten gelden op pensioen	362
3.2.5.	Onvoldoende bestaansmiddelen	363
3.3.	Verplichtingen van de aanvrager.	364
3.3.1.	Aanvraag	364
3.3.2.	Aangifte van de bestaansmiddelen	364

3.4.	Bedrag van de IGO	364
3.5.	Beslissing – Herziening – Beroep	365
4.	Tegemoetkoming aan personen met een handicap	366
	Basiswetgeving	366
4.1.	Algemeen	366
4.2.	Inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en integratietegemoetkoming (IT)	367
4.2.1.	Voorwaarden	367
4.2.1.1.	Leeftijd	367
4.2.1.2.	Nationaliteit	368
4.2.1.3.	Woonplaats en verblijf	368
4.2.1.4.	Inkomen	368
4.2.1.5.	Handicap	369
4.2.2.	Bedrag van de tegemoetkomingen	370
4.2.2.1.	Inkomensvervangende tegemoetkoming	370
4.2.2.2.	Integratietegemoetkoming	370
4.2.2.3.	Fiscaliteit	371
4.2.3.	Procedure	371
4.2.4.	Vermindering	372
4.2.5.	Inhoudingen	372
5.	Individuele materiële bijstand voor personen met een handicap	372
	Basiswetgeving	372
5.1.	Algemeen	373
5.2.	Personen met een handicap	373
5.3.	Hulpmiddelen	373
5.4.	Aanvraagprocedure – Beslissing – Betwisting	374
6.	Persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap (PAB) en het Persoonsvolgend Budget (PVB)	375
	Basiswetgeving	375
6.1.	Persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap (PAB): Algemeen	376
6.2.	PAB: Inhoud	376
6.3.	PAB: Besteding van het budget	376
6.4.	PAB: Overeenkomst	377
6.5.	PAB: Herziening en beroep	378
6.6.	Persoonsvolgend Budget (PVB): Algemeen	378
	Basiswetgeving	378
6.7.	PVB: Inhoud van het persoonsvolgend budget	378
6.8.	PVB: Aanvraag procedure en beslissing	379

7.	Diverse tegemoetkomingen aan personen met een handicap	380
7.1.	Voordelen i.v.m. wonen.	380
7.1.1.	Sociale maximumprijzen voor gas en elektriciteit	380
7.1.2.	Verlaagd tarief voor kabeldistributie.	381
7.1.3.	Vrijstelling van heffing op afvalwater.	381
7.2.	Voordelen i.v.m. telefoon en post.	381
7.2.1.	Sociaal telefoontarief	381
7.2.2.	De Post: portvrijdom voor blinden	381
7.3.	Voordelen i.v.m. vervoer	381
7.4.	Voordelen op fiscaal vlak	382
8.	Vlaamse sociale bescherming.	382
	Basiswetgeving.	382
8.1.	Algemeen.	382
8.2.	Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden.	383
8.3.	Het zorgbudget voor personen met een handicap	384
8.4.	Het zorgbudget voor ouderen en een zorgnood	384
8.4.1.	Voorwaarden.	384
8.4.2.	Aanvraagprocedure.	385
8.4.3.	Herzieningsprocedure en beroep.	385
	Nuttige websites	385

